

פרופ' ישראל ברטל - קורות חיים

דצמבר 2016

פרופ' ישראל ברטל הוא היסטוריון, איש חינוך ועורך כתבי עת מדעיים בהיסטוריה. הוא פרופסור (אמריטוס) בחוג להיסטוריה של עם ישראל ויהדות זמננו באוניברסיטה העברית בירושלים; לימד 44 שנים היסטוריה יהודית מודרנית באוניברסיטה העברית (1970–2014). שימש יו"ר החברה ההיסטורית הישראלית (2006–2015) וכן דקן הפקולטה למדעי הרוח באוניברסיטה העברית בירושלים (2006–2010). כעת מלמד פרופ' ברטל היסטוריה של ארץ-ישראל בתכנית לתואר השני במכללה האקדמית תל-חי. לאורך השנים היה פרופסור אורח בכמה אוניברסיטאות מובילות באירופה ובצפון אמריקה, ובהן הרוורד, גיונס הופקינס, מקגיל, רטגרס, אוניברסיטת פנסילבניה ו-UCL.

תחומי מחקרו של פרופ' ברטל מקיפים את תולדות יהודי מזרח אירופה ותרבותם וההיסטוריה של היישוב בארץ ישראל במאות ה-18-ה-20. חלק ניכר מעבודתו המדעית עוסק בראשית התנועה הלאומית היהודית וביישוב היהודי בארץ-ישראל. הוא ממייסדי כתב העת **קתדרה** ואחד מעורכיו הראשונים; מיוזמי ועורכי **ספר העלייה הראשונה** (1982) ואחד משלושת עורכי **ספר העלייה השנייה** (1997). פרופ' ברטל הוא יוזם ועורך ראשי של המפעל בן שלושת הכרכים **תולדות יהודי רוסיה**, שראה אור בעשור האחרון בעברית וברוסית. כעת הוא שוקד על כתיבת ביוגרפיה של הסופר שלום יעקב אברמוביץ (מנדלי מוכר ספרים).

פרופ' ברטל זכה בשנת 2008 ב**פרס לנדאו למדעים ומחקר** בתחום ההיסטוריה של ארץ ישראל. היה פעיל בוועדות לתכניות הלימודים בהיסטוריה במערכות החינוך בישראל. עמד בראש **ועדת ברטל** שכתבה את תכנית הלימודים לחטיבה העליונה בחינוך הממלכתי (1995–2003), תכנית המשמשת עד היום במערכת החינוך הממלכתית. פרופ' ברטל פרסם כמאתיים וחמישים מאמרים מדעיים בשפות שונות. בין הספרים שכתב או ערך: **גלות בארץ: יישוב ארץ-ישראל בטרם ציונות** (1994); **מ'אומה' ל'לאום': יהודי מזרח-אירופה 1772–1881** (2002); **קוזק ובדווי: 'עם' ו'ארץ' בלאומיות היהודית** (2007); **ספר ירושלים: בשלהי התקופה העות'מאנית, 1800–1917** (עורך, 2010); **לתקן עם: נאורות ולאומיות במזרח אירופה** (2013); *The Jews of Eastern Europe, 1772–1881* (2005); תרגום של **מ'אומה' ל'לאום'**; תרגום גם לגרמנית ולרוסית; *Poles and Jews: A Failed Brotherhood* (עם מגדלנה אופלסקי; 1993).